

CONSTANTIJN HUYGENS [DEN HAAG]
AAN ANTOINE BOËSSET [PARIJS]
19 JANUARI 1641
2614

Antwoord op Boëssets brief van 15 november 1640 (**2575A**).

Samenvatting: Huygens verontschuldigt zich bij Boësset voor het feit dat hij zo lang niets van zich heeft horen. Dat was te wijten aan een brief die, buiten Huygens' schuld, verloren zou zijn gegaan. Huygens vermeldt de zending van Bans dupliek aan Mersenne. Hij betreurt het dat Ban zijn grote theoretische inzicht niet kan combineren met de praktijk van de muziek.

Bijlage: Huygens aan Boësset, 5 november 1640 (**2565**; afschrift).

Meegestuurd met een verloren gegane brief aan Mersenne, vermoedelijk van 19 januari 1641, met welke ook Bans brieven aan Huygens van 12 januari (**2606A**), 13 januari (**2607**) en 18 januari (**2613**), en Bans brief aan Mersenne van 13 januari 1641 (**2607A**) en een schema van Ban (zie Bans brief aan Huygens van 13 januari 1641 en deze brief) werden meegezonden. Over een antwoord door Boësset op de onderhavige brief is niets bekend.

Primaire bron: Den Haag, Kon. Bibl., Hs. KA XLIX, dl. 2, p. 49: afschrift (Constantijn Huygens jr.).

Vroegere uitgaven: Jonckbloet 1882, nr. 11, p. 10: onvolledig (<Je r'envoye ... je le cognoy>).

— Worp 3, nr. 2614, p. 135: onvolledig (<Je r'envoye ... je le cognoy>).

— Waard 10, nr. 967, pp. 416-417: onvolledig (<Je r'envoye ... je le cognoy>).

— Rasch 2007, nr. 2614, pp. 488-491: volledig, met Nederlandse vertaling.

Namen: Joan Albert Ban; Henri de Beringhen; Marin Mersenne.

Plaats: Frankrijk.

Titel: *Me veux-tu voir mourir* (Ban 1640).

Glossarium: air (lied); compositeur (componist); intervalle harmonique (interval); lettre (tekst [van muziek]); musicien (musicus); ton (toon).

Transcriptie

¹Au Sieur Boësset.

Le 19 de Janvier 1641.

Monsieur,

Je vous demande pardon d'une faute que je n'ay pas commise. Il y a deux moiz et d'avantage que je vous saluay d'un mot de lettre, qu'il y a 15 jours que j'apprens ne vous avoir pas esté rendu. Si est-ce que je l'avoay enfermé dans un paquet du Révérend Père Mersenne, aveq d'aultres escrits, que je regrette bien avoir perduz, mais non point à l'esgal ²du déplaisir que j'ay de me veoir soupçonné de ³ce grande incivilité que, quand depuis ⁴ce temps-là mesme vous avez voulu rendre la peine de m'escire, je sois demeuré en faute de vous rendre mes debvoir. Je vous prie, Monsieur, ne donner point d'entrées à de telles impressions, et s'il vous en est venue aucune, de recevoir à satisfaction le double de madite lettre, que par hazard mes gens avoyent copiée parmi d'autres papiers. J'espère et croy fermement, que l'originale paroistra tost ou tard, et que ceste franchise vous asseura de ma bonne foy.

Je renvoye à ce coup à Monsieur Mersenne ce que Monsieur Bannius s'est advisé de respondre sur les objections qu'on luy a faictes en France. Vous verrez comme il se sent picqué de ce qu'on l'a renvoyé à l'escole

1. Naam geadresseerde en datum autografisch.

2. <des>.

3. <se>.

4. <et>.

pour 12 ans. Il est homme sçavent et pour ce qui est de la théorie des tons et intervalles harmoniques autant versé que j'en aye encor veu, de sorte que j'ay tousjours espéré qu'il rendroit ces matières esclarcées, que les Anciens ont traictés obscurément en des escrits que des modernes n'ont fait que la mine de bien entendre. Mais pour ce qui est de l'application de l'art, et nommément de ce vray génie que ne s'enseigne à personne, et que fait l'âme de la pratique, il y entend aussi peu que vous, Monsieur, en possédez amplement, et au ravissement de tout le monde. Les règles d'ailleurs qu'il prétend de précrire au compositeur d'un air à l'advenant de la lettre, sont, à mon advis, si esloignées de raison, que, quand je n'auroy pas veu le mauvais essay qu'il vous en a envoyé, je ne lairroy pas de les rejeter aveq vous. Il y aura du p[ro]laisir à veoir là-dessus les arbitrages des meilleurs musiciens de l'Europe, auxquels il est content de s'en remettre. Mais, tout condamné qu'il sera, il ne demordra jamais de son imagination, si je le cognoy. Je vous supplie que dans la vostre je puisse tousjours demeurer en qualité de celui qui estime et honore infinement vostre mérite, et vous feray advouer par mes services que je suis véritablement,

Monsieur,

vostre [etc.]

Monsieur de Beringen, se disant de voz anciens amiz, et est extrêment des miens, vous baise les mains.

Vertaling

Aan de heer Boësset.

19 januari 1641.

Mijnheer,

Ik bied u mijn verontschuldigen aan voor iets dat ik niet heb misdaan. Meer dan twee maanden geleden heb ik u een ⁵brief gestuurd en twee weken geleden vernam ik dat u die nog niet had ontvangen. Het is zo dat ik die in een pakket voor de eerwaarde pater Mersenne had bijgesloten, samen met wat andere geschriften, waarvan het mij spijt dat die verloren zijn, maar wat mij minder kwelt dan de gedachte dat ik de verdenking van de onbeleefdheid op mij zou laden dat ik in gebreke ben gebleven in mijn verplichtingen jegens u aangezien u sinds die tijd wel de moeite heeft willen nemen mij te ⁶schrijven. Ik verzoek u echter, mijnheer, geen ruimte te willen geven aan dergelijke indrukken en, indien enige dergelijke indruk al bij u heeft postgevat, als genoegdoening een afschrift van die brief in ontvangst te willen nemen, die bij toeval door [een van] mijn mensen samen met wat andere papieren was gekopieerd. Ik hoop, en geloof ook dat het origineel vroeg of laat boven water zal komen, en dat deze openhartigheid u zal overtuigen van mijn goede trouw.

Tegelijk zend ik nu aan de heer Mersenne ⁷wat de heer Ban heeft gedacht te moeten antwoorden op de verwijten die hem vanuit Frankrijk zijn gemaakt. U zult merken hoe geërgerd hij is dat men hem als een twaalfjarige weer naar school heeft gestuurd. Hij is een geleerd persoon en waar het gaat om de theorie van de tonen en de muzikale intervallen is hij meer ervaren dan wie dan ook, zodat ik altijd de hoop heb gekoesterd dat hij duidelijkheid zou scheppen in deze materie, die de ouden steeds onduidelijk hebben behandeld in werken, die de moderne auteurs slechts in schijn begrijpen. Waar het echter om de toepassing van de kunst gaat, en vooral om het werkelijk geniale, dat zich niet laat leren en dat de ziel van de muziekpraktijk vormt, dáárvan begrijpt hij even weinig, mijnheer, als u juist rijkelijk bent bedeed, tot genoegen van iedereen. Overigens zijn, in mijn ogen althans, de regels die hij de componist van een lied wil voorschrijven in

5. Huygens aan Boësset, 5 november 1640 (2565).

6. Boësset aan Huygens, 15 november 1640 (2575A).

7. Ban aan Huygens, 12 januari 1641 (2606A); Ban aan Mersenne, 13 januari 1641 (2607A); Ban aan Huygens, 18 januari 1641 (2613).

overeenstemming met de tekst zo ver verwijderd van het gezonde verstand, dat ik, al had ik niet de mislukte poging gezien die hij u heeft gezonden, niet zou hebben nagelaten ze met u te verwerpen. Het zal veel genoeg doen de oordelen daarover te zien van de beste Europese musici waaraan hij zich wil onderwerpen. Maar, zo algemeen veroordeeld als hij zal zijn, hij zal nooit van zijn verbeelding afstand nemen, als ik hem goed ken. Ik verzoek u in de uwe altijd te mogen worden herinnerd als iemand die uw verdiensten eert en op waarde weet te schatten, en ik zal u tonen door wat ik voor u kan doen dat ik daadwerkelijk ben,

mijnheer,

uw [etc.]

De heer [Henri] de Beringhen, die zegt uit uw oude vriendenkring te stammen, en nu een goede vriend van mij is, groet u.

8. *Me veux-tu voir mourir* (Ban 1640).